

บทที่ 1 บทนำ

ในบทนี้จะกล่าวถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัย ขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินงาน ตลอดจนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.1 ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย

โรคคนทำงานออฟฟิศ (Office Workers Syndrome) [1] หรือที่ในประเทศไทยนิยมเรียกสั้นๆว่า ออฟฟิศซินโดรม (Office Syndrome) [2] คือกลุ่มของอาการที่เกิดจากการนั่งทำงานเป็นระยะเวลานาน และพฤติกรรมการทำงานที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งส่งผลให้เกิดอาการปวดกล้ามเนื้อและกระดูกส่งผลต่อระบบประสาท และอาจนำไปสู่โรคร้ายอื่นๆ เช่น โรคอ้วน โรคความดัน โรคเบาหวาน หรือโรคมะเร็ง ทุกวันนี้โรคคนทำงานออฟฟิศเป็นสิ่งที่ควรใส่ใจอย่างยิ่ง เพราะคนจำนวนมากใช้เวลาส่วนใหญ่กับการทำงานด้วยคอมพิวเตอร์ อาการที่พบบ่อยได้บ่อย ยกตัวอย่างเช่น การปวดหลังส่วนล่าง (Low-Back Pain) เกิดจากพฤติกรรมที่นั่งที่ไม่เหมาะสม เช่น นั่งเป็นระยะเวลานาน (Prolonged Sitting) หรือท่านั่งที่ไม่เหมาะสม (Unhealthy Sitting Posture) ตามหลักการยศาสตร์ (Ergonomics) [3] โดยมีคำแนะนำว่า ขณะที่นั่ง ผู้ทำงานควรเคลื่อนไหวร่างกายเป็นระยะ และลุกออกไปพักทุกช่วงเวลาหนึ่ง ผู้วิจัยเชื่อว่า ในความเป็นจริง บางคนอาจรู้อยู่แล้วว่าท่านั่งที่เหมาะสมเป็นอย่างไร และรู้ผลเสียจากการนั่งทำงานเป็นระยะเวลานาน แต่อย่างไรก็ตาม มันไม่ใช่เรื่องง่ายที่พวกเขาจะคอยคำนึงถึงเรื่องดังกล่าว ขณะที่คิดค้นและยุ่งอยู่กับการทำงานดังนั้นแล้ว ผู้วิจัยเชื่อว่าจำเป็นต้องมีเครื่องมือบางอย่าง ที่จะช่วยคนเหล่านี้ติดตามพฤติกรรมที่นั่งทำงาน และคอยแจ้งเตือนแก่พวกเขา เมื่อพบพฤติกรรมเสี่ยงที่ไม่เหมาะสม

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดตามสุขภาพ และจากการเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสียของเทคโนโลยีหลายๆเทคโนโลยี ผู้วิจัยเชื่อว่า ระบบติดตามเพื่อป้องกันโรคคนทำงานออฟฟิศที่มีราคาถูกลงและมีประสิทธิภาพ จะสามารถพัฒนาขึ้นได้ ด้วยเทคโนโลยีกล้อง Kinect ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอระบบที่จะผ่านข้อมูลโครงร่าง (Skeleton Data) จากกล้อง Kinect [4, 5] โดยระบบจะวิเคราะห์ท่าทางของผู้ใช้ และให้ผลตอบกลับบนพื้นฐานของโมเดลสุขภาพ วิธีการจำแนกทางเหมืองข้อมูล (Data Mining Classification) [6] ได้ถูกนำมาใช้เพื่อตรวจจับการนั่งเป็นระยะเวลานาน ขณะที่ทฤษฎีบททางคณิตศาสตร์ ซึ่งหลักๆ ได้แก่ ระบบพิกัดรูปทรงกลม (Spherical Coordinate System) [7] และเรขาคณิต (Geometry) [8] ได้ถูกนำมาใช้เพื่ออ่านท่าทางของมนุษย์ เช่น ใช้คำนวณองศาร่างกายของมนุษย์ เพื่อตรวจจับท่าทางที่ผิดปกติสุขลักษณะ เช่น การนั่งก้มหน้า นอกจากนี้ ผู้วิจัยยัง

ได้นำเสนอการให้ผลตอบกลับแก่ผู้ใช้ผ่านทางเครื่องแจ้งเตือนที่พัฒนาขึ้นด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ (Microcontroller) และเทคนิคการสร้างมโนภาพ (Visualization) เพื่อนำเสนอรายงานสุขภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาหาวิธีป้องกันโรคคนทำงานออฟฟิศ โดยอ้างอิงหลักการยศาสตร์
2. เพื่อศึกษาวิธีใช้งานกล้อง Kinect เพื่อตรวจจับท่าทางของมนุษย์ในขณะที่นั่งทำงาน
3. เพื่อศึกษาวิธีตรวจจับการนั่งเป็นระยะเวลานาน โดยใช้วิธีการจำแนกท่าทางเหมือนข้อมูล
4. เพื่อศึกษาวิธีอ่านองศาร่างกายของมนุษย์ ด้วยทฤษฎีบททางคณิตศาสตร์ ได้แก่ ระบบพิกัดรูปทรงกลม และเรขาคณิต
5. เพื่อพัฒนาระบบที่สามารถตอบกลับผู้ใช้ ผ่านทางเครื่องแจ้งเตือนที่พัฒนาด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์
6. เพื่อพัฒนาเทคนิคการสร้างมโนภาพ เพื่อนำเสนอรายงานสุขภาพที่อ่านเข้าใจได้ง่าย

1.3 ประโยชน์และผลที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. ได้ระบบสำหรับป้องกันโรคคนทำงานออฟฟิศ ที่ใช้กล้อง Kinect
2. ได้วิธีใช้กล้อง Kinect เพื่อตรวจจับท่าทางของมนุษย์ขณะนั่งทำงาน
3. ได้วิธีตรวจจำแนกท่าทางของมนุษย์ ด้วยวิธีการทางเหมือนข้อมูล
4. ได้วิธีอ่านองศาร่างกายของมนุษย์ ด้วยทฤษฎีบททางคณิตศาสตร์
5. ได้วิธีพัฒนาเครื่องแจ้งเตือนด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์
6. ได้วิธีนำเสนอรายงานสุขภาพด้วยเทคนิคการสร้างมโนภาพ

1.4 ขอบเขตงานวิจัย

1. พัฒนาแอปพลิเคชันของระบบ โดยใช้เฟรมเวิร์ก Microsoft SDK [5]
2. ทดสอบการตรวจจับโครงร่างของมนุษย์ขณะนั่งทำงานด้วย Kinect และแนวทางการตั้งกล้อง เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพที่น่าพอใจที่สุด ภายใต้สภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงานส่วนใหญ่
3. เก็บข้อมูลจากอาสาสมัครเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลฝึกฝน ในการทำเหมือนข้อมูลสำหรับตรวจจับการนั่ง
4. พัฒนาส่วนตรวจจับการนั่ง ด้วยวิธีการทางเหมือนข้อมูล
5. พัฒนาส่วนตรวจจับท่าทาง โดยอ้างอิงทฤษฎีบททางคณิตศาสตร์
6. พัฒนาเครื่องแจ้งเตือนด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ สำหรับให้ผลตอบกลับแก่ผู้ใช้ระบบ
7. พัฒนาเทคนิคการสร้างมโนภาพสำหรับนำเสนอรายงานสุขภาพที่อ่านเข้าใจได้ง่าย

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดตามสุขภาพ โรคคนทำงานออฟฟิศ และการยศาสตร์
2. ศึกษาวิธีพัฒนาแอปพลิเคชันที่ใช้กล้อง Kinect ด้วยเฟรมเวิร์ก Microsoft SDK และศึกษาคุณสมบัติพิเศษที่มีใน Microsoft SDK เพื่อหาสิ่งที่สามารถนำมาเพิ่มประสิทธิภาพของแอปพลิเคชัน
3. ศึกษาวิธีการใช้เหมืองข้อมูลเพื่อจำแนก และจดจำท่าทางของมนุษย์
4. เก็บข้อมูลจากอาสาสมัครเพื่อนำมาสร้าง โมเดลการจำแนก ด้วยวิธีการทางเหมืองข้อมูล
5. ศึกษาและหาทฤษฎีบททางคณิตศาสตร์ ที่สามารถนำมาใช้อ่านองศาร่างกายของมนุษย์ เพื่อตรวจจับท่าทาง
6. ออกแบบและพัฒนาเครื่องแจ้งเตือนด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ และเทคนิคการสร้างโมโนภาพสำหรับนำเสนอรายงานสุขภาพ
7. ออกแบบและพัฒนาระบบเพื่อใช้ในการติดตามโรคคนทำงานออฟฟิศ ตามวิธีการที่นำเสนอ
8. นำระบบไปทดสอบกับผู้ใช้

1.6 แผนการดำเนินงานวิจัย

กิจกรรม	ด.ค. 2556			พ.ย. 2556			ธ.ค. 2556			ม.ค. 2557			ก.พ. 2557			มี.ค. 2557			เม.ย. 2557			พ.ค. 2557			มิ.ย. 2557		
เลือกหัวข้อวิจัย	■	■																									
ศึกษาเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดตามสุขภาพ และเทคโนโลยีสำหรับการจดจำท่าทางของมนุษย์	■	■	■																								
ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกล้อง Kinect			■	■	■																						
ศึกษาข้อมูลโรคคนทำงานออฟฟิศ และการยศาสตร์			■	■	■																						
กำหนดขอบเขตงานวิจัย			■	■	■																						
ค้นหาวิธีตรวจจับการนั่งเป็นระยะเวลานาน			■	■	■																						
ค้นหาวิธีตรวจจับท่าทาง			■	■	■																						
พัฒนาส่วนตรวจจับท่าทาง			■	■	■																						
ค้นหาวิธีตั้งกล้องที่เหมาะสม			■	■	■																						
เก็บข้อมูลตัวอย่างจากอาสาสมัคร							■	■	■																		
นำข้อมูลตัวอย่างมาประเมิน ความแม่นยำของการตรวจจับท่าทางในขั้นต้น เพื่อปรับแต่งส่วนตรวจจับท่าทาง ก่อนการประเมินจริงในภายหลัง							■	■	■																		
นำข้อมูลตัวอย่าง มาพัฒนาส่วนตรวจจับการนั่งเป็นระยะเวลานาน										■	■	■															
พัฒนาส่วนแจ้งเตือนของระบบ							■	■	■																		
พัฒนาเครื่องแจ้งเตือนด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์										■	■	■															
พัฒนาเทคนิคการสร้างโมโนภาพ เพื่อนำเสนอรายงานสุขภาพประจำวัน													■	■	■												
ประกอบทุกส่วนเข้าด้วยกันเป็นระบบที่สมบูรณ์ และนำไปทดสอบกับอาสาสมัครในสภาพแวดล้อมจริง																■	■	■									
นำผลลัพธ์ที่ได้มาประเมินและสรุป																			■	■	■						
ตีพิมพ์ผลงานวิจัย																						■	■	■			
จัดทำเอกสาร																						■	■	■			

รูปที่ 1.1 แผนการดำเนินงานวิจัย